

Ifj. Vidnyánszky Attila fáradhatatlanul próbál bejutni a kastélyba

Minden, ami a bürokráciában taszító, ott áll előttünk, egy végtelen, fojtogató, labirintusszerű vasállványzatban alakot öltve a Vígszínház színpadán. És ki tudja, miért, valahogy mégis beszippant ez a rendszer. Mert a kafkai főhős, Josef K., miközben kívülálló, megszállottja ennek az abszurd világnak, ifj. Vidnyánszky Attila pedig tökéletesen alakítja ezt a kettősséget.

Sajátos utat jár be a kafkai hős a bürokrácia útvesztőjében: sokkal inkább hajtja az ismeretlen felderítése, mint a saját boldogságának megtalálása.

A titokzatos „vidék” a Vígszínház díszletében érdekes szimbólum: a rettegett és fojtogató gépezetre emlékeztető, labirintusszerű vasállványzat a természetes létezés tökéletes ellentéte. Olyan univerzum, amelybe egészséges ember nemhogy nem vágyik, de minden ízében taszítja. A fiatal, életrevaló, tiszta tekintetű Josef K. mégis ott áll a szörnyépítmény előtt, és akárcsak *A perben* a Törvényhozás rendszerét, itt is megszállottan próbálja megfejteni az embertelen gépezetet. Ehhez pedig bele kell kerülnie, ami önmagában maga az abszurditás.

A kastély többnyire szürke alakjai – szemben a földszínekbe öltöztetett K.-val – feltehetően valamikor éppoly életrevaló emberek voltak, mint Josef K., aki földmérőként érkezik meg ebbe a világba, és valahányszor kiveti magából, újra és újra megpróbálkozik a visszajutással.

Az állványzat jó terepe az olyan kimunkált mozgású, akrobatikus tehetségű színésznek, mint ifj.

Vidnyánszky Attila, akit időnként szorongva figyelünk, amikor a legkifordultabb mozdulatokkal, mindennek – a díszletnek éppúgy, mint a fizikai teljesítőképességnek – a szélére merészkedik. A darab elején például hirtelen mozdulattal úgy penderül ki a kastélyból, hogy néhány másodpercig ingaként leng kötélén a nézők feje felett.

Bodó Viktor a 2020-as, sikeres hamburgi előadást adaptálta a Vígszínház társulatára és színpadára. Ifj. Vidnyánszky kivételes mozgáskultúrájára épít, miközben egyenként nagyon eltalált karaktereket formál meg.

Radnay Csilla, aki nemrég érkezett a Vígszínház társulatába, a kocsmárosné szerepében életszerűen alakítja a rosszindulatú, gyanakvó, nőiességétől megfosztott, kiégett, elhagyott szeretőt. A kettős szerepben feltűnő Kovács Patrícia Olgaként igazi abszurd, már-már bábszerű, arctalan figura, akit éppoly jól alakít, mint Mizzit, a csábító, cicamica feleséget néhány jelenettel később. Szintén két szerepet játszik Orosz Ákos, aki a művezető és a titkár karakterében remekel.

A kisemberek, az előadás legtipikusabb figurái láthatóan nagyon élvezik a rájuk szabott félmondásokat: a kockafejű tanár (Méhes László), a liftes vagy az időközönként a színpadot söprögető, filozofikus életbölcseességeket megfogalmazó takarító (Borbiczki Ferenc), aki kéjes örömmel közli a nézőkkel: bár itt van az első felvonás vége, de szünet nincs! Ezek a rendszer legalján, amolyan barikádelemekként létező alakok a maguk területén időnként teljhatalommal rendelkeznek. Bennük a hierarchikus rendszerek legalsó fokán állók karikatúráit látjuk viszont. Az előadás alatt, zárt szájjal, tőlük hangzik fel több ízben a *Can't touch this* klasszikus MC Hammer-sláger ismert refrénje.

A rendezés jól ötvözi a zenei és a filmes elemeket. Hatásos a hatalmas vasrendszernek a színpad előtti, áttetsző vászonra való kivetítése. A pár perces filmes betét tovább erősíti a színpad amúgy is hangsúlyos

képét, mozgóképes eszközökkel erősítve a labirintus megfejthetetlen káoszára. Ugyanezzel a filmes megoldással mutatja közeliben az utolsó dialógusban Josef K. és az Elöljáró (Hegedűs D. Géza) arcát, érzékletesebbé téve az abszurd regény figuráinak ellentmondásait. Nem tudni, ki áll az irányított rendszer tetőfokán, a vezető egyáltalán valóságos-e vagy képzelt.

Egy pillanatban elsötétedik a színpad, rímelve a mai élethelyzetre: „takarékossgból leb...sztuk” az áramot, jelenti be az egyik karbantartó, majd az az egyik legintenzívebb és egyben legviccesebb jelenetsorban színészek kapcsolgatják vissza a rendszert, más-más stílusban táncolnak, ugrálnak, rángatóznak a kapcsolótábla előtt. Az irracionális világában szürreális képzetek is megjelennek, ilyen például a kígyó képében különbözőképp visszaugró kábeldarab. Ebben a közegben az ember elveszíti az uralmát önmaga felett, nem tudja, mi az, ami tényleg megtörténik vele és mi az, amit a képzelete vetít, így az sem meglepő, ha olykor a tárgyak uralkodnak felette.

Az előadás Josef K. szemszögéből pontosan követi a bevehetetlen világ elidegenedett viszonyait, és a benne létező emberek kiüresedését, egészen a tudati torzulásig. A beavatódás vágyától hajtott főszereplő a darab végén, mint egy tablóval, szembekerül az őt próbára tevőkkel, és úgy dönt, részese marad a játzmának.

Szilléry Éva

Fotók: Vígszínház/Dömölky Dániel